

Internkontrollrapport 2017

Förslag till beslut

1. Barn- och ungdomsnämnden godkänner internkontrollrapporten för 2017.
2. Barn- och ungdomsnämnden överlämnar internkontrollrapporten för 2017 till kommunstyrelsen och till kommunens revisorer för kännedom.

Ärende

Kommunfullmäktige har fastställt reglemente för intern kontroll. Barn- och ungdomsnämnden har utsett fyra internkontrollrepresentanter. Internkontrollplan för år 2017 har fastställts av barn- och ungdomsnämnden i november 2016.

Vissa brister har identifierats och förbättringsåtgärder har tagits fram. Utifrån nämndernas rapporter skriver ekonomi- och finansgruppen tillsammans med revisorerna fram en rapport till kommunstyrelsen. I Linköpings kommun är den interna kontrollen organiserad utifrån kommungemensamma internkontrollpunkter, nämndens internkontrollpunkter och verksamhetsgemensamma internkontrollpunkter.

Beslutsunderlag:
Internkontrollrapport 2017.docx

Bakgrund

Ett syfte med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige och nämnderna fastställda målen uppfylls. Övriga syften är att säkerställa att rutiner, processer och styrsystem är tillförlitliga och effektiva. Intern kontroll är en del av ekonomi- och verksamhetsstyrningen och syftar till att påverka organisationens beslut och beteende i riktning mot önskat resultat, effektivitet och ekonomisk ställning.

De resultat och effekter som genereras av verksamheten ska således överensstämma med de mål som antagits i olika delar av kommunens organisation. För att åstadkomma så hög måluppfyllelse som möjligt måste verksamheten styras och utvärderas. Intern kontroll utgör en viktig länk i den processen eftersom den innebär att man kontrollerar att dels lagar, reglementen, policys, regler etc. tillämpas dels att uppföljning av antagna mål och indikatorer genomförs. Rutin- och processbeskrivningar ska också ses som en del av den interna kontrollorganisationen.

Den interna kontrollen är en del av det systematiska kvalitetsarbetet inom nämndens verksamheter.

Kommunala mål

Maximalt lärande

Alla barn och elever utmanas i sitt lärande och förväntas nå så långt som möjligt i sin utveckling.

Likvärdiga möjligheter

Samtliga verksamheter ska bidra till att utjämna skilda förutsättningar.

Lust och engagemang

Samtliga barn och elever trivs, bemöts av engagerad personal (ständigt lärande personal) och känner sig delaktiga.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Uppföljning av brister i föregående års internkontroll

Förbättringsförslagen som beslutades har genomförts men det kvarstår dock några områden som ytterligare behöver åtgärdas.

- Förbättringsförslagen inom området ”Närvaro i ämnet idrott och hälsa”.
- Tillse att även grundsärskolan och resursskolorna för elevfrånvaron digitalt.
- Att internkontrollen integreras och tydligare görs till en del av enheternas systematiska kvalitetsarbete. *I samband med*

internkontrollplan för 2018 kommer utbildningskontoret ta fram ett förslag kopplat till detta.

- Delegationsbeslut gällande godkännande att få undervisa ska finnas för varje lärare som undervisar i ett ämne som denne inte är behörig i. Det behöver även göras en sammanställning över de olika motiveringar som finns för att bevilja avsteg. Detta behöver genomföras för att kunna säkerställa att rätt åtgärder vidtas.
- Kompetensutvecklingsinsatser för personal gällande interkulturellt förhållningssätt inom förskolan. Tydliggöra processtödjarnas och utvecklingsledarnas roll och funktion. Genomföra strategiseminarium gällande arbete med modersmål och kulturell identitet. *Arbetet har påbörjats och kommer att fullföljas under 2018.*
- Digitalt rehabiliteringssystem för HR-processen bör införas för att säkerställa att rutiner fungerar för detta. *Upphandling planeras att genomföras 2018.*

Internkontroll färdighetsprov

Barn- och ungdomsnämnden har beslutat att genomföra internkontroll gällande färdighetsprov till musik, dans- och idrottsprofiler. Kontroll görs av att utformning och genomförande av färdighetsprov är likvärdiga och att de är i linje med aktuella författningar.

Efter beslut i barn- och ungdomsnämnden (Dnr BOU 2017-583, 2015-469) får färdighetsprov genomföras för urval till skolenhet när det finns fler sökande elever än det finns platser. Färdighetsproven får användas för urval till profiler inom ämnena musik samt idrott och hälsa. Tid för undervisning tas förutom i dessa ämnen från elevens val och skolans val. Undervisningen ska vara förenlig med kursplanen och kunskapskraven i aktuellt ämne. Av denna anledning ska färdighetsproven utformas utifrån kursplan och kunskapskrav i aktuellt ämne.

Enligt barn- och ungdomsnämndens delegationsordning ska beslut om antagning till profilklass fattas av rektor för berörd skolenhet. Antagning till profiler gäller endast för elever som är folkbokförda i Linköpings kommun.

Genomförande av internkontroll

Det finns tre kommunala grundskolor som genomför färdighetsprov i musik eller idrott och hälsa. Utbildningskontoret har tagit del av följande dokumentation från respektive skola:

- Den skriftliga informationen som ges till vårdnadshavare och elev.
- Färdighetsprovets utformning inklusive kriterier för antagning.

- Kortfattad beskrivning av hur genomförandet går till och vem som genomför färdighetsprovet.

Intervju har även genomförts med respektive rektor.

Resultat

Alla skolor informerar via sin webbplats och i samband med öppet hus inför skolvalet. Skolorna informerar i olika utsträckning genom informationsbrev som skickas till elev och vårdnadshavare.

Färdighetsprov genomförs om det är fler sökande än det finns platser på skolan. På Ånestadsskolan (handbollsprofil) och Ekholmsskolan (fotbollsprofil) har det inte varit fler sökande än antalet platser och skolorna har därför inte genomfört färdighetsprov.

På Arenaskolan, Folkungaskolan och Berzeliussskolan genomförs färdighetsprov. Färdighetsproven är i olika hög grad utformade utifrån kursplan och kunskapskrav i aktuellt ämne. De idrottsspecifika kriterierna förutsätter att eleven har stor erfarenhet och kunskap i den specifika idrotten. Balansen mellan kursplanen för ämnet idrott och hälsa och idrottsspecifika kunskaper varierar mellan profilerna när det gäller antagningskriterier.

Lärarna i aktuellt ämne ansvarar för genomförande av färdighetstesterna. På idrottsprofilerna finns instruktörer delaktiga som bedömer de idrottsspecifika delarna. Rektor tar beslut om antagning. Det fattas dock inga separata beslut om antagning utan beslutet ges av kommunen i samband med det årliga skolvalet. Färdighetsproven genomförs på olika sätt både tidsmässigt, och individuellt eller i grupp.

Det finns inga gemensamma rutiner för hur skolorna ska anta elever under läsåret om platser blir lediga på en profil.

Förslag till förbättringsåtgärder

- Gemensam information på kommunens webbplats om alla profiler och hur regelverket fungerar.
- Säkerställa att alla profilers antagningskriterier har en tydlig koppling till det aktuella ämnets kursplan.
- De elever som inte blir antagna bör få ett skriftligt beslut på detta av rektor.
- Ta fram en gemensam rutin för antagning till profiler under läsåret om det blir en ledig plats.

Internkontroll modersmålsundervisning och studiehandledning

Uppdraget

Barn- och ungdomsnämndens internkontrollanter har i uppdrag att under 2017 genomföra internkontroll gällande modersmålsundervisning och studiehandledning.

Internkontrollen genomfördes dels genom enkätfråga till samtliga rektorer i grundskolan och dels genom besök på fyra skolor. På skolorna genomfördes intervjuer med rektor och berörda lärare samt elever och deras vårdnadshavare.

Modersmålsundervisning

Skollagen 10 Kap. Grundskolan 7 §. En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.

Rektoreernas svar

Modersmålsundervisning - Finns brister?

JA	NEJ
9	42

Vilka brister har identifierats?

- Brist på lärare i vissa modersmål
- Brist på lärare i samiska (nationellt minoritetsspråk).
- Avsaknad av rutiner för att säkerställa att elev och vårdnadshavare får korrekt information gällande modersmålsundervisning och ansökan till detta.

Studiehandledning på modersmålet.

Granskning görs så att de elever som är berättigade till studiehandledning på sitt modersmål får detta i skolans olika ämnen. Studiehandledning på modersmålet regleras i 5 kap. 4 § skolförordningen.

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Studiehandledning - Finns brister?

JA	NEJ
9	42

Vilka brister har identifierats?

- Ej tillräckligt med lärare.
- Lärarna kan inte ta emot fler i sina grupper.
- Finns elever som ej får studiehandledning fast de har behov av detta.
- Elever har fått studiehandledning, men inte i den omfattning som behövs.
- Idag saknas rutiner för att säkerställa att alla elever som har rätt till studiehandledning erbjuds och får detta i skolans olika ämnen.
- Utrymme behöver frigöras i budgeten så mer studiehandledning kan genomföras.

Intervjuerna på skolorna (genomförd av sakkunniga och nämndens internkontrollrepresentanter)

Intervjuer genomfördes på fyra skolor, två F-6 skolor och två högstadieskolor. Vid intervjuerna framkom att information om modersmålsundervisning och studiehandledning inför årskurs 1 sker under tiden eleverna går i förskoleklass samt i samband med överlämningen från årskurs 6 till 7. Möten genomförs med vårdnadshavarna och aktuell blankett används. Information finns även på webben. I de fall det finns elever som talar ett minoritetsspråk ges särskild information. Modersmålsundervisning sker i huvudsak i början och i slutet av skoldagen.

På en av de besökta skolorna (F-6) har en övervägande majoritet av eleverna annat modersmål än svenska. Skolan har ett flertal egna modersmålslärare tillika studiehandledare. Det finns en väl fungerande organisation av studiehandledningen gällande de lärare som är anställda på skolan där undervisningen planeras och följs upp gemensamt av klasslärare och studiehandledare. För övriga språk används modersmålslärare/studiehandledare från centrala enheten. Kvaliteten på studiehandledningen är generellt sett inte lika hög i de fall då studiehandledarna bara finns på skolan en gång per vecka och inte ingår i skolans organisation. Digitala verktyg används såsom inläsningstjänst och det är ett utvecklingsområde för skolan att kunna använda digitala medier i högre utsträckning. Rektorns bedömning är att inte alla elever får studiehandledning i den omfattning de har rätt till. Skolan organiserar studiehandledning både som anpassning och som särskilt stöd.

På den andra skolan (F-6) har en övervägande minoritet av elever annat modersmål än svenska. Skolan tillhandahåller bara lokalerna. Eftersom skolan inte har egna anställda modersmållärare så sköts organisationen genom den centrala enheten. Det finns ingen gemensam avsatt planeringstid för klasslärare och studiehandledare. I vissa fall sker kontakt via mail och ibland ses man före lektionens start och informerar.

På högstadieskolorna sker överlämning från årskurs 6 där det framgår vilka elever som har ett annat modersmål än svenska. Eleverna kommer från många olika skolor och det finns brister i överlämningen. En av skolorna ser stora brister i hur överlämningen fungerar från årskurs 6. Båda skolorna har anställda lärare som har särskilt ansvar och fungerar om processtödjare/koordinatorer. Koordinatören träffar modersmållärare/studiehandledare inför terminsstart och vid uppföljningar. Eftersom skolorna inte har egna anställda modersmållärare så sköts organisationen genom den centrala enheten.

Det finns dock gemensamma planeringsdagar. En del studiehandledare är på skolan varje dag och då underlättas samverkan. På en av skolorna har eleverna också en gemensam plan i sin Ipad som studiehandledare och mentor kommunicerat om. På en av dessa skolor bedöms inte alla elever få studiehandledning i den omfattning de har rätt till.

Rektorerna förmedlar att de anser att det är en hög kostnad för att köpa studiehandledning genom sektionen för resurs- och stödverksamhet.

Förslag till förbättringsåtgärder

- Klargöra rektors ansvar när det gäller att tillgodose elevens behov av studiehandledning
- Skapa förutsättningar för bättre samverkan mellan klass- och ämneslärare och studiehandledare
- Utveckla och använda digitala medier i samband med studiehandledning

Rapport - internkontroll mindre barngrupper i förskolan

Linköpings kommun har erhållit statsbidrag för att minska barngruppernas storlek eller motverka en ökning av barngruppernas storlek. Med barngrupp avses den grupp som barnet huvudsakligen vistas under en större del av dagen och över tid.

Förskolechefernas svar

Organisering av mindre barngrupper - Finns brister?

JA	NEJ
----	-----

5	33
---	----

Vilka brister har identifierats?

- Då vissa barn i dagsläget bara har 15 timmars vistelse så blir gruppindelningen inte en större del av dagen.
- Delvis svårt att genomföra större delen av dagen på grund av att lokalerna ser ut som de gör
- Svårt att genomföra på förskolor som inte fått statsbidrag.
- I grupperna med de yngsta barnen är det lättare då man ska prioritera dessa enligt riktlinjer från skolverket.
- I vissa fall är det svårt att hitta personal för att kunna organisera för mindre grupper.
- Under vissa delar på dagen är det svårare att få till.
- Vid sjukdom och när ingen vikarie finns att tillgå försvåras arbetet.
- Stöd behövs i organisation och schemaläggning för förlänga det befintliga smågruppsarbetet till större delen av dagen.

Barn- och ungdomsnämndens internkontrollrepresentanter har i uppdrag att under 2017 genomföra internkontroll gällande mindre barngrupper i förskolan. Internkontrollen genomfördes genom besök på åtta förskolor. Intervjuer genomfördes med förskolechef, förskollärare och barn som är fem år gamla.

Intervjuer på åtta förskolor (genomförd av sakkunniga och nämndens internkontrollrepresentanter)

Statsbidraget har på de besökta förskolorna använts för att i högre utsträckning kunna gruppindela barnen. De har också kunnat gruppindela under en större del av dagen.

På fem av förskolorna har man grupperat barnen i fasta grupperingar utifrån Skolverkets definition. Gruppindelning sker under större del av dagen, både för- och eftermiddag. Effekterna har varit att det blivit lättare att följa det enskilda barnets lärande när man kan fokusera på ett mindre antal barn. Andra effekter är att barnen har mer talutrymme, att ljudnivån har sjunkit och att personalen upplever ett större lugn och mindre stress. Förutsättningarna har, enligt förskollärare och förskolechef, ökat när det gäller att nå målen för verksamheten. I enstaka fall har justeringar av barngrupperna gjorts utifrån barnens behov och ändringar i barngrupperna.

På samtliga av dessa förskolor avser man behålla arbetssättet men konsekvensen av ett uteblivet statsbidrag skulle sänka personaltätheten och därmed öka gruppstorlekarna. Även omfattningen i tid när man gruppindelar barnen skulle minska. På förskolorna kan barnen återberätta vilken grupp de tillhör.

På tre förskolor delar man inte in barnen i fasta grupperingar. I stället delas barnen in utifrån intresse, inflytande och behov. Även på dessa förskolor

gruppdelar man i högre utsträckning än tidigare. På förskolorna bedömer man att måluppfyllelsen ökat när man gruppindelar barnen i högre omfattning. Ett uteblivet statsbidrag skulle få konsekvenser för gruppstorlekarna.

Förbättringsförslag

- Regelbunden uppföljning av gruppindelning utifrån Skolverkets samtliga kriterier
- Sprida goda exempel i förskolechefsgruppen

Uppföljning av kommunövergripande internkontrollpunkter 2017

HR Rehabprocessen

Granskning har gjorts av att dokumentation finns för personal som varit sjukskriven mer än 29 dagar. I de fall antalet sjukskrivna inte är stort (mindre än 30) har samtliga fall kontrolleras, i annat fall har 25 % kontrollerats, dock max 30 st. Granskningen har genomförts för perioden oktober 2016 – augusti 2017.

Finns dokumentation?

JA	NEJ
82	20

Vilka brister har identifierats?

- Dokumentation saknas i enstaka fall.
- Dokumentationen är bristfällig i enstaka fall.
- Dokumentation saknas från tidigare chef.
- Rehabansvaret har legat på HR-centralt och ansvarsfördelningen gällande dokumentationen har varit otydlig.
- Dokumentation saknas vid muntlig återkoppling.
- På en enhet saknas dokumentation vid omfattande ströfrånvaro.
- Dokumentation har saknats till exempel vid slutskedet av en graviditet.
- Dokumentation har saknats vid sjukskrivning i samband med byte av tjänst.

Åtgärder

Följande åtgärder har genomförts/planeras:

- Dokumentation görs där det är möjligt att komplettera.
- Förbättrade rutiner.

Utbildningskontorets förbättringsförslag:

- Digitalt rehabiliteringssystem bör införas för att säkerställa att rutiner fungerar för detta. *Upphandling planeras att genomföras 2018.*

Klimatkompensation

Granskning har genomförts av att kommunens regler avseende klimatkompensation efterföljs vid kontering av fakturor som avser resor. Granskningen har utförts genom att kontrollera, i förekommande fall, de 10 till beloppet största fakturorna som är konterade på konto 7050 (hotell, logi, biljetter). Eventuellt felaktigt bokförda fakturor som avser flygbiljetter har noterats och bokats om till konto 7054 Flygbiljetter. Elevers studieresor omfattas i dagsläget inte av systemet för klimatkompensation.

Finns några brister?

JA	NEJ
8	94

På 8 av 102 enheter förekommer brister. De brister som identifierats är att fel konto har använts. Elevers studieresor har konterats fel.

De brister som identifierats har åtgärdats och återkoppling har gjorts till berörda.

Granskning av att syfte och deltagare redovisas vid internt anordnade konferenser/studiedagar, interna kurser eller intern planeringsdag

Granskning har gjorts av att syfte och deltagare framgår av fakturor med tillhörande verifikationsunderlag som bokförts på konto 7652. I de fall antalet fakturor inte varit stort (mindre än 30) har samtliga poster kontrollerats, i annat fall har 25 % kontrollerats, dock max 30 st. Kontroll har även gjorts av att blankett 2546 är korrekt ifylld vid dessa tillfällen.

Finns några brister?

JA	NEJ
36	66

Vilka brister har identifierats?

- Underlag med syfte och deltagare saknas.
- Deltagare saknas.

- Fullständigt antal deltagare saknas.
- Felkontering.
- Bristande underlag.

Åtgärder

Följande åtgärder har genomförts/planeras:

- Underlag kompletteras och brister har åtgärdats.
- Återkoppling till berörda.
- Rutiner ses över.
- Utbildningsinsatser.

Utbildningskontorets förbättringsförslag:

- Granskning av att syfte och deltagare redovisas vid internt anordnade konferenser/studiedagar, interna kurser eller intern planeringsdag blir en egen internkontrollpunkt för barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområde för 2018.

Granskning av att rätt moms bokförs vid representation och hyra/leasing av bilar

Granskning har gjorts av bokförda kostnader på konto 6950, 7100 och 7110. I de fall antalet fakturor inte varit stort (mindre än 30) har samtliga poster kontrollerats, i annat fall har 25 % kontrollerats, dock max 30 st. Avseende fakturor som bokförts på konto 7100 och 7110 har det även kontrollerats att blankett LK 2546 bifogats och är korrekt ifylld.

Finns några brister?

JA	NEJ
42	60

Vilka brister har identifierats?

- Felaktiga momsbelopp är redovisade.
- Felkonteringar.
- Blankett 2546 (underlag för representation) saknas, underlag till fakturan saknas.

Åtgärder

Följande åtgärder har genomförts/planeras:

- Underlag kompletteras och brister har åtgärdats.

- Återkoppling till berörda.
- Rutiner ses över.
- Utbildningsinsatser.

Utbildningskontorets förbättringsförslag:

- Granskning av att rätt moms bokförs vid representation och hyra/leasing av bilar samt kontroll av syfte och deltagare finns blir en egen internkontrollpunkt för barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområde för 2018.

Enheternas egna internkontrollpunkter 2017

Få enheter redovisar egna internkontrollpunkter. Nedan följer exempel på internkontrollpunkter:

- Köp/betalning av lunchkuponger
- Dokumentation av fysiska elevakter och nationella prov
- Rutiner kring temperaturmätning i lokalerna
- Kök på förskolorna
- Åtgärder utifrån resultatet på arbetsmiljöenkät samt personalnyckeltal
- Granskning av utanordningslistor
- Personalens förläggning av schema under dagen pågår för att skapa en jämnare personaltäthet hela dagen

När det gäller verksamhetsuppföljning genomförs arbete gällande intern kontroll i det systematiska kvalitetsarbetet. Ett förbättringsområde är att tydliggöra den interna kontrollen i det systematiska kvalitetsarbetet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information enligt MBL § 19 har skickats den 22 november 2017.

Utbildningskontoret

Utbildningskontoret

Tor Andersson

Christel Horsak

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Kommunrevisorerna